

"Tijdbom onder milieuvergunning luchthaven Oostende-Brugge" Persconferentie WILOO vzw	woensdag 21 mei 2008
--	-----------------------------

Inleiding

In mei 2005 besliste de vzw WILOO om samen met een aantal omwonenden bij de Raad van State een procedure ten gronde op te starten tegen de nieuwe milieuvergunning voor de luchthaven van Oostende-Brugge. De nieuwe 20 jaar geldige milieuvergunning bood naar onze mening onvoldoende garanties om de geluids- en milieuoverlast tot een aanvaardbaar niveau te beperken en een normale gezondheidssituatie voor de 10.000 omwonenden te verzekeren. Deze vergunning was dan ook een aanfluiting van het grondwettelijk recht op een gezonde leefomgeving.

De Auditeur van de Raad van State heeft ondertussen zijn verslag ten gronde opgemaakt met betrekking tot de al dan niet wettigheid van de milieuvergunning van de Oostendse luchthaven. Eerst en vooral wordt het beroep van twee Oostendse omwonenden ontvankelijk bevonden en bevestigt hij dat ze wel degelijk belang hebben bij hun beroep. De Auditeur van de Raad van State adviseert om de milieuvergunning voor de luchthaven van Oostende te vernietigen. Hij meent dat daartoe 2 redenen zijn. Het eerste heeft betrekking op het niet houden van een informatieavond of hoorzitting. Het tweede heeft betrekking op de duur van de nacht!

Niet houden van een informatieavond of hoorzitting

De Auditeur weerhoudt het zesde middel dat werd opgeworpen (zie nrs 67-76): Er werd immers geen informatievergadering georganiseerd door de stad Oostende. Destijds was er hier reeds enige commotie over, maar heeft de stad, de Bestendige Deputatie en de Minister de procedure toch verdergezet. In hun ogen was dat dit niet nodig gezien er geen MER (milieueffectrapport) verplicht was. Het College van Burgemeester en Schepenen (CBS) van Oostende is hierdoor volledig in de fout gegaan! Nadat ze aanvankelijk een hoorzitting hadden gepland werd die plots geschrapt, zogezegd voor het gevaar van oproerkraaiers! Volgens de Auditeur was er wel een MER c.q. een informatievergadering verplicht en is het Vlaams Gewest te laat met de omzetting van de Europese richtlijn. Gezien men zich niet kan beroepen op zijn eigen tekortkoming, is dit geen geldig motief. Gezien er geen informatievergadering werd gehouden is het Besluit onwettig en dient de milieuvergunning vernietigd te worden.

Duur van de nacht

Tevens wordt door de Auditeur nog een ander bezwaar weerhouden (eerste middel) als gegrond (zie nrs 36-42): in dit middel werd aangevoerd dat de nacht ten onrechte beperkt werd tot de periode tussen 23 en 06 uur terwijl dit tot 07 uur dient te zijn. Dit is in strijd met de Europese richtlijn 2002/49/EG. Deze richtlijn werd in Vlaanderen niet tijdig omgezet. Dit werd opgeworpen in het bezwaar van de Oostendse omwonenden, maar niet beantwoord door het Vlaamse Gewest die toch een vergunning verleende. De Auditeur meent dus dat het Besluit van de Minister om die reden dient te worden vernietigd. De Vlaamse overheid beroept zich op haar eigen falen, dit kan niet.

Gevolgen

Zoals geweten wordt het advies van de Auditeur in de meeste gevallen gevolgd. Dit betekent dat de vergunning van de Oostendse luchthaven op losse schroeven komt te staan. Indien de Raad van State zijn Auditeur straks volgt, wat zeer waarschijnlijk is, heeft de luchthaven niet langer een geldige vergunning. Men kan ook niet terugvallen op het besluit van de Bestendige deputatie want een informatieavond/hoorzitting kan met achteraf niet zomaar eventjes overdoen!

Uiteraard kan een luchthaven zonder vergunning niet. De vzw WILOO zal dit uiteraard ook nooit aanvaarden. Het is niet ondenkbaar dat we tegen de ongeldigheid van de milieuvergunning, na het definitieve arrest van de Raad van State, bij de rechtbank van eerste aanleg te Brugge nieuwe procedures starten. Daarbij kunnen we in extremis de volledige sluiting van de luchthaven vragen.

Wat wil vzw WILOO

Ook al beweren sommigen het tegendeel, het is absoluut niet zo dat vzw WILOO de "volledige sluiting" van de luchthaven wil. Waar is de vzw WILOO dan wel voor?

Op korte termijn:

- maximale hinderbeperking, maximale veiligheid!

Op lange termijn:

- een luchthaven op maat van de omgeving
- een "stedelijke" luchthaven, 's nachts volledig gesloten
- een kleine passagiersluchthaven op maat van de West-Vlaamse regionale passagiersmarkt. Beperkte oefenvluchten, aangepaste vliegprocedures
- halvering van de landingsbaan (afbreken van +/- 1,5 km aan Oostelijke kant)
- operaties met moderne, veilige en geluidsarme passagierstoestellen

Het voorliggend verslag van de Raad van State kan ons hierbij helpen.

Conclusies

Het verslag van de Auditeur betekent voor de vzw WILOO een belangrijke overwinning! Wanneer de Raad van State het advies volgt krijgen wij straks heel wat troeven in handen en maakt dit onze onderhandelingspositie naar de overheid toe veel sterker.

Het uitbreiden van de nachtelijke periode uit de milieuvergunning is een belangrijke stap vooruit in het verhogen van het wooncomfort voor de omwonenden van de Oostendse luchthaven en is misschien ook voor omwonenden van andere luchthavens van zeer groot belang.

Aan de hand van dit verslag zal vzw WILOO, uiteraard op volstrekt vreedzame en met legitieme middelen, blijvend krachtig strijden voor het bereiken van haar doelen.

2.100 meter, terwijl in evengenoemde richtlijnen enkel sprake is van de "aanleg van vliegvelden (...)"; dat in elk geval de verzoekers het middel op dat vlak niet afdoende adstrueren; dat, tenslotte, de verzoekers nog melding maken van de Richtlijn 90/313/EEG van de Raad van 7 juni 1990 inzake de vrije toegang tot milieuinformatie; dat, evenwel, daarin nergens de inhoud terug te vinden is die de verzoekers aanhalen; dat, meer, uit die richtlijn prima facie geenszins de verplichting tot het houden van een informatievergadering kan worden afgeleid; dat het middel niet ernstig is".

D. Replik van verzoeker m.b.t. het zesde middel

66. Met betrekking tot het zesde middel voeren verzoekende partijen in hun memorie van wederantwoord het volgende aan:

"Verzoekende partijen verwijzen naar het inleidende verzoekschrift;
Verzoekende partijen hadden wel degelijk belang bij het organiseren van een informatievergadering gezien zij- dan een aantal belangrijke vragen hadden kunnen stellen, waarop zij tot op heden geen antwoord hebben gekregen;
Het stellen van vragen kan bijkomende informatie met zich meebrengen die kan aanzetten tot een gemotiveerder bezwaarschrift;
Dergelijke informatievergadering kan ook aanleiding geven tot bijkomende onderzoeken die verzoekende partij en konden uitvoeren, bijkomende contacten die zij konden leggen met andere personen en konden bijdragen tot een veel betere kennis van het dossier door henzelf en door anderen;
Dat is juist de bedoeling van de informatievergadering;
Het volstaat niet te stellen dat de verzoekende partij een bezwaarschrift heeft ingediend en dat aldus de informatievergadering geen enkele zin meer had;
De VLAREM reglementering heeft juist voorzien dat er niet enkel de mogelijkheid is om bezwaar in te dienen maar dat er ook bovendien een informatievergadering moet worden georganiseerd;
Indien deze noodzaak van het organiseren van een informatievergadering niet nodig was, als men sowieso een bezwaarschrift kan indienen, dan had artikel 18 van VLAREM I er anders moeten uitzien;
De interpretatie die tegenpartij geeft aan artikel 18 is contra legem;
Het middel is gegrond".

E. Beoordeling van het zesde middel

67. Het vereiste van het belang bij een middel moet zo worden begrepen dat een vernietigingsarrest waarin dit middel gegrond wordt bevonden verzoekende partijen een voordeel moet opleveren en niet in de betekenis die verwerende partij eraan geeft als zouden verzoekende partijen een persoonlijk belang moeten hebben bij de miskenning van de in het middel aangevoerde bepaling. Verzoekende partijen hebben belang bij het zesde middel, aangezien het gegrond bevinden van dit middel tot de nietigverklaring van de bestreden beslissing leidt en na het vernietigingsarrest de mogelijkheid ontstaat dat de overheid de vergunning weigert of aan striktere voorwaarden onderwerpt. Bijgevolg is het zesde middel ontvankelijk.
68. Artikel 18, § 1, eerste lid, van het besluit van de Vlaamse regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning ("Vlarem I") luidt als volgt:

"Voor de inrichtingen van klasse 1 waarvoor een milieueffectrapport of een veiligheidsrapport wordt vereist, dient in het kader van het openbaar onderzoek over de vergunningsaanvraag tenminste één informatievergadering te worden georganiseerd".

69. Het wordt niet betwist dat er geen informatievergadering in de zin van de geciteerde bepaling is georganiseerd. Het middel stelt de toepasselijkheid van de geciteerde bepaling en meer bepaald de vraag of al dan niet een milieueffectrapport vereist was aan de orde.
70. Zoals vermeld (nr. 65) heeft Raad van State in arrest nr. 154.217 van 27 januari 2006 overwogen dat *prima facie* de verwerende partij kan worden gevolgd in haar betoog dat zowel op het ogenblik van de milieuvergunningsaanvraag op 13 april 2004 als op het ogenblik van het verlenen van de vergunning door de bestendige deputatie op 19 oktober 2004 voor de betrokken inrichting conform de Vlaamse regelgeving geen MER-plicht bestond.
71. Door de Europese richtlijn 97/11/EG van 3 maart 1997 tot wijziging van Richtlijn 85/337/EEG betreffende de milieu-effectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten ³⁷ werd in bijlage II bij laatstgenoemde richtlijn volgend punt 13 opgenomen:
- “13. - Wijziging of uitbreiding van projecten van bijlage I of II waarvoor reeds een vergunning is afgegeven, die zijn of worden uitgevoerd en die aanzienlijke nadelige gevolgen voor het milieu kunnen hebben”.
- Krachtens artikel 3 van richtlijn 97/11/EG “doen de lidstaten de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om vóór 14 maart 1999 aan deze richtlijn te voldoen”.
72. Het bij het decreet van 18 december 2002 ingevoegde artikel 4.3.2. van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid machtigt de Vlaamse regering om de categorieën van projecten aan te wijzen waarvoor de verplichting tot het uitvoeren van een project-m.e.r. geldt.
- Zoals vermeld (nr. 10) vernoemt bijlage II bij het besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage - dat richtlijn 97/11/EG omzet -volgende categorie van project die aan de project-m.e.r. moet worden onderworpen maar waarvoor de initiatiefnemer een gemotiveerd verzoek tot ontheffing kan indienen:
- “13. Wijzigingen en uitbreidingen van projecten
Wijziging of uitbreiding van projecten van bijlage I of II, waarvoor reeds een vergunning is afgegeven, die zijn of worden uitgevoerd en die aanzienlijke nadelige gevolgen voor het milieu kunnen hebben (niet in bijlage I opgenomen wijziging of uitbreiding)”.
73. In het bestreden besluit wordt aangaande de verplichting tot het opmaken van een milieueffectrapport voor de vergunningsaanvraag het volgende overwogen:
- “dat de Vlaamse regering op 10 december 2004 haar goedkeuring hechte aan het besluit houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage; dat dit besluit inmiddels in het Belgisch Staatsblad van 17 februari 2005 is gepubliceerd en sedert 27 februari 2005 in werking is getreden; dat met dit besluit de omzetting wordt bewerkstelligd van de EG-richtlijn 85/337/EEG van 27 juni 1985 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten, zoals gewijzigd door de EG-richtlijnen 97/11/EG van 3 maart 1997 en 2003/35/EG van 26 mei 2003; dat volgens artikel 3, §2 van dit besluit de verplichting tot het uitvoeren van een project-m.e.r. niet van toepassing is op inrichtingen met een lopende milieuvergunning die vervalt uiterlijk 30 maanden na de inwerkingtreding van dit besluit en voor zover:

---

³⁷ Publicatieblad nr. L 073 van 14 maart 1997, blz. 5-15.

- de inrichting niet viel onder de toepassing van de MER-plicht van het besluit van de Vlaamse regering van 23 maart 1989 houdende organisatie van de milieueffectbeoordeling van bepaalde categorieën van hinderlijke inrichtingen;
- de vergunningsaanvraag geen verandering van het project bevat waarvoor een project -MER kan worden opgelegd overeenkomstig de bepalingen van bijlage II bij voormeld MER-besluit van 10 december 2004;

dat in het beschouwde geval de lopende milieuvergunning vervalt op 13 april 2005, zijnde uitgesproken minder dan 30 maanden na de inwerkingtreding van voormeld MER-besluit van 10 december 2004; dat de inrichting niet viel onder de toepassing van de MER-plicht van het besluit van de Vlaamse regering van 23 maart 1989 houdende Organisatie van de milieueffectbeoordeling van bepaalde categorieën van hinderlijke inrichtingen; dat onderhavige vergunningsaanvraag echter wel een uitbreiding van het aantal vliegbewegingen betreft; dat in de mate deze uitbreiding aanzienlijke nadelige gevolgen voor het milieu kunnen hebben niet voldaan is aan de voormelde voorwaarde :

'de vergunningsaanvraag geen verandering van het project bevat waarvoor een project-MER kan worden opgelegd overeenkomstig de bepalingen van bijlage II bij voormeld MER-besluit van 10 december 2004'

en alsdan wel onder de MER-plicht komt te vallen;

dat de exploitant in het kader van deze aanvraag tot hernieuwing en uitbreiding van de milieuvergunning in maart 2004 toch een project-MER heeft laten opmaken met nummer 03/07814/PV; dat dit MER op 6 april 2004 werd conform verklaard (nr. PRMER-0035-GK), ook bij onderhavige milieuvergunningsaanvraag was gevoegd en aldus ook voorwerp heeft uitgemaakt van het openbaar onderzoek; dat daarmee voldaan is zowel aan de EG-regelgeving ter zake als aan voormeld MER-besluit van 10 december 2004".

74. Naar het oordeel van verwerende partij was op het ogenblik dat de bestreden beslissing werd genomen de vergunningsaanvraag te beschouwen als een verandering van het project waarvoor een project-MER wordt opgelegd overeenkomstig punt 13 van Bijlage II bij het besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004, dat een overname is van het door richtlijn 97/11/EG in bijlage II van richtlijn 85/337/EEG ingevoegde punt 13. Verwerende partij voegt hier evenwel aan toe dat er zowel bij het indienen van de milieuvergunningsaanvraag op 13 april 2004, als bij het verlenen van de vergunning door de bestendige deputatie op 19 oktober 2004 op grond van de Vlaamse regelgeving nog géén verplichting tot het opmaken van milieueffectrapport bestond.
75. Uit de gegevens van de zaak blijkt dat de uiterste omzettingsdatum van richtlijn 97/11/EG (nr. 71) al meer dan vijf jaren verstreken was bij het indienen van de milieuvergunningsaanvraag en bij het verlenen van de vergunning door de bestendige deputatie. Door er zich op te beroepen dat op 13 april 2004 en op 19 oktober 2004 de Vlaamse regelgeving nog géén verplichting tot het opmaken van een milieueffectrapport bevatte, beroept verwerende partij zich in wezen op haar eigen tekortkoming, meer bepaald het niet tijdig omzetten van richtlijn 97/11/EG, zodat dit geen rechtsgeldig motief kan zijn om tot de niet-toepasselijkheid van artikel 18, § 1, eerste lid, van Vlare I te besluiten³⁸.
76. Het zesde middel is gegrond.

Ook het Europese Hof van Justitie maakt terzake toepassing van het rechtsbeginsel "*nemo auditur turpitudinem suam allegans*": H.v.J. Ratti, 5 april 1979, Jur. 1979 (1629) 1642, r.o. 22 (K. LENAERTS en P. VAN NUFFEL, *Europees Recht*, Antwerpen, Maklu, 2003, 681).

gedaan, de grens van het aantal potentieel ernstig gehinderden terug te brengen tot ongeveer 70% van het aantal van 1998, waarbij wordt rekening gehouden met de bevolkingsgegevens van 2001; dat in het bestreden besluit onder bijzondere voorwaarde a. bijgevoegd dient te worden dat het aantal potentieel ernstig gehinderden maximum 2.700 mag bedragen (= 70% van het aantal van referentiejaar 1998);”

Daaruit blijkt dat het aantal potentieel ernstig gehinderden slechts 70% mag bedragen van het aantal van het jaar 1998 en dat daarbij rekening moet worden gehouden met de bevolkingsgegevens van 2001 en dus niet deze van 1998. De in het bestreden besluit opgelegde maatregelen moeten leiden tot een vermindering van de lawaaihinder.

- Een louter “vermoeden” vanwege Professor Botteldoorn dat het MER op een bepaald punt door de bestendige deputatie verkeerd zou zijn geïnterpreteerd is niet van aard om tot de onwettigheid van het bestreden besluit te concluderen. Hetzelfde geldt voor de niet gefundeerde bewering dat “voor zover ons bekend” geen grondig onderzoek zou zijn gebeurd “naar de impact van een bepaalde maximale QC tijdens de nacht op het aantal omwonenden waarvoor de WHO richtlijn voor L_{Annex} wordt overschreden.

36. Blijft de kritiek van verzoekers dat de beslissing om de nacht zeven uren in plaats van acht uren te laten duren op een gebrekkige materiële motivering stoelt. In het arrest nr. 154.217 van 27 januari 2006 (nr. 21) is over deze beslissing gesteld dat zij *prima facie* steun vindt in artikel 5.57.1.2. van Vlarem II.
37. Zoals vermeld (nr. 7) heeft de Bond Beter Leefmilieu in haar beroepsschrift waarover het bestreden besluit uitspraak doet, onder meer aangevoerd dat de beperking van de nacht tot zeven in plaats van acht uur in strijd is met de Europese richtlijn 2002/49/EG.
38. In het bestreden besluit wordt dienaangaande het volgende overwogen:

“Overwegende dat de EG-richtlijn 2002/49/EG van 25 juni 2002 inzake de evaluatie en de beheersing van omgevingslawaai, die sedert 18 juli 2004 in uitvoering is, tot doel heeft een gemeenschappelijke aanpak binnen de EU te bepalen voor omgevingslawaai dat door menselijke activiteiten wordt veroorzaakt inclusief door vervoermiddelen, wegverkeer, spoorwegverkeer, luchtverkeer en locaties van industriële activiteiten; dat deze richtlijn daartoe een eenvormige normering invoert van geluidsmet- en berekeningsmethoden, inzonderheid voor de bepaling van geluidsbelastingindicatoren, op basis van dewelke geluidsactieplannen en geluidsbelastingkaarten moeten worden opgemaakt; dat deze EG-richtlijn evenwel geen geluidsgrenswaarden oplegt; dat deze richtlijn wel de dag, avond en nacht definieert en hiervoor als standaardwaarden vooropstelt :

- dag: van 7.00 tot 19.00 uur;
- avond: van 19.00 tot 23.00 uur;
- nacht: van 23.00 tot 7.00 uur;

dat de nacht volgens deze EG-richtlijn dus 8 uren telt;

Overwegende dat de omzetting van voormelde EG-richtlijn nog niet is gebeurd; dat aldus in artikel 5.57.1.2 van titel II van het VLAREM voor de bepaling van de geluidscontouren de nacht nog bepaald is als de periode van 23.00 tot 6.00 uur; dat deze sectorale milieuvorwaarden van titel II van het VLAREM echter niet alleen de nacht verschillend definieert, maar vanuit een andere technische benadering ook een andere berekeningsformule vaststelt;

Overwegende dat het bij gevolg aangewezen is om aan de luchthaven de verplichting op te leggen om jaarlijks zowel de geluidscontouren LDN, $L_{Aeq, dag}$, $L_{Aeq, nacht}$ en het aantal potentieel sterk gehinderden te berekenen volgens artikel 5.57.1.2 van titel II van het VLAREM, als de geluidscontouren L_{den} en L_{night} volgens de EG-richtlijn 2002/49/EG”.

39. Er bestaat geen betwisting over dat de nacht volgens EG-richtlijn 2002/49/EG van 25 juni 2002 acht uren telt, meer bepaald van 23.000 tot 7.00 uur. In artikel 14, § 1, van laatstgenoemde richtlijn is het volgende bepaald:

"De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuurrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk 18 juli 2004 aan deze richtlijn te voldoen".

Zowel de in eerste aanleg genomen beslissing van de bestendige deputatie (nr. 6) als de bestreden beslissing is genomen na het verstrijken van de omzettingstermijn van EG-richtlijn 2002/49.

40. Artikel 6 van het besluit van de Vlaamse Regering van 22 juli 2005 "inzake de evaluatie en de beheersing van het omgevingslawaaï en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende de algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne" (nr. 16) heeft in artikel 5.57.1.2., § 1, van Vlarem II onder meer het volgende ingevoegd:

"Nacht = periode van 23u00 tot 07u00".

Uit het aannemen van laatstgenoemd besluit blijkt dat de Vlaamse regering geoordeeld heeft dat zij ter omzetting van EG-richtlijn 2002/49/EG de definitie van nacht als de periode van 23.00 tot 6.00 uur in artikel 5.57.1.2 van Vlarem II diende te wijzigen in de periode van 23.00 tot 7.00 uur.

41. Door op 25 april 2005 het bezwaar over de strijdigheid met de definitie van de nacht in de EG-richtlijn 2002/49/EG te verwerpen met een verwijzing naar het toen geldende artikel 5.57.1.2 van Vlarem II heeft verwerende zich in wezen beroepen op haar eigen tekortkoming, meer bepaald de laattijdige omzetting van laatstgenoemde richtlijn³⁴. Hieruit volgt dat de verwijzing naar artikel 5.57.1.2 van Vlarem II geen afdoende motief vormde om in het bestreden besluit de nacht te beperken tot 6.00 uur³⁵.
42. Het eerste middel is in de aangegeven mate gegrond.

³⁴

Ook het Europese Hof van Justitie maakt terzake toepassing van het rechtsbeginsel "*nemo auditur turpitudinem suam allegans*": H.v.J. Ratti, 5 april 1979, Jur. 1979 (1629) 1642, r.o. 22 (K. LENAERTS en P. VAN NUFFEL, *Europees Recht*, Antwerpen, Maklu, 2003, 681).

³⁵

Het weze benadrukt dat de problematiek van de rechtstreekse werking van de EG-richtlijn 2002/49 zich hier niet stelt.